Stella

Tractatus (qui stella clericorum dicit) feliciter incipit

Wasi stella matutina

in medio nebule. i. pctōꝝ. Proprietates huiꝰ stelle matutine pñt referri ad quēlibet doccorē fidei. i. sacerdotez Et ꝯtinēt in his ꝟsibꝫ. Lucis splēdorē fert secū. fert q̄z rorē. Ingēs dat letū. vigilansq̄z. docēs. p̄it ip̄m Solē. defectuz lune comitans. hyemisq̄z Tpe lucessit. cedens estate quiescit.

Lucis splen

dorē fert secū vt ibi. vos estis lux mundi Fert q̄z rorē. s. in p̄dicatōe: vt ibi Tenebrosa aq̄ in nubibꝫ aeris. Ingens est vt ibi. Ecce sacerdos magnꝰ. Dat letū. i. facit audientē p̄dicatōz letuz q̄ est in tenebris ignorātie. Vigilāsq̄z dr vt ibi. Btūs seruꝰ quē cuz venerit dñs inuenerit vigilantē. Docens dr. s. p bonā famam ⁊ honestā ꝯuersatōz. Preit ip̄m solē. i. xp̄m q̄ est verꝰ sol iusticie sicut miles dñm suū p̄cedit inimicos occidēdo suo gladio acuto. vt mortui mūdo viuāt xp̄o. Defectū lune comitās. i. sctē ecclie p ꝯpassionē. vñ q̄s infirmat et ego nō infirmor. Hiemisq̄z tpe lucescit. i. in tpe tribulatōis appet in calore fidei. Cedēs estate q̄escit. s. in vrēte a feruore luxurie ⁊ a ceterꝫ vicijs. vñ Btūs q̄ potuit trāsgredi ⁊ nō ē trāsgressꝰ Sala. Memēto creatoris tui ⁊c. Apl's diuisiōes ministrātiū stꝫ in ecclia dei. s. actiui. ꝯtemplatiui ⁊ p̄lati. vnusq̄sq̄z in sua vocatōe ⁊ in suo ordine vel mīsterio vel officio intendat. vt virtuose ⁊ viriliter in vinea opet. vñ Chriso. Multi sunt p̄lati siue sacerdotes noīe. sꝫ pauci sunt dignitate: vñ Apl's Melius est eē paucos ⁊ vtiles q̄z multos ⁊ inutiles. Lucas. Messis q̄dez multa. oparij ꝟo pauci. s. fideles ⁊ veri. Hiero. Si caritas facit p̄cium in rebꝫ honestis nihil cariꝰ deo ⁊ hoībꝫ hñtibꝫ rōnez bono ⁊ vtili pastore Iohes Pastor bonus aīam suā ponit p ouibꝫ suis vñ ter dictū est petro. Petre amas me. Glosa. Amas me plus q̄z tuos cognatos ⁊ amicos plus q̄z res tpales. plus q̄z teip̄m. pasce oues meas. vñ dñs in euāgelio. Qui amat aīam suā plus q̄z me nō est me dignꝰ. Apl's. Erūt homines seip̄os amātes. Illi dicunt seip̄os amare. q̄ suū honorē ⁊ comodū plus diligūt q̄z honorē dei. Aug. in li. de doct. xp̄iana. Illi vere deuz diligūt q̄ nihil aliud (q̄z vt nomē dei gl'ificet) exercēt. Vñ iā pauci volūt sustinere ꝓpt xp̄m pauptatē. ꝯtēptū. dolorē. sꝫ cupiūt diuitias honores ⁊ suauitates huius mundi. Tales em̄ non suscipiunt curas animarum vel p̄laturas ꝓpter onus vel propter iugum dñi. sed propter honorem. Cura enim animarum non debetur honori sed oneri.

Multiplex enim est que

stio quō sacerdos vel pastor curā suā intrauerit. vel quō in ea vixerit. vl' q̄lit' eā rexerit. vl' p̄rimōiū crucifixi expēderit. vl' ꝓpt' quē finē eā suscepit. vl' vt pascat gregē sibi cōmissuz ꝟbo ⁊ bono exēplo. vl' vt pascat a grege. Vñ h nomē pastor deriuat ab h ꝟbo pasco scꝫ. ⁊ ñ a pascor eris. vñ illud Hiere. Pastores pascebāt se ⁊ gregē meū non pascebant.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DUSSELDORF

Clericorum

In vltima enim ratione

reddēda dixit Joseph.i.xp̄s q̄ est ver⁹ ioseph fr̄ib⁹ suis.s. pastorib⁹ eccī arū. Amē dico vobis nō videbitis faciē meā donec adduxeritꝫ frēz ve/ strū minimū. Glosa. Qui minimū req̄rit nō obliuiscit maiorē. vñ illud Sāguinē eius.i.aīam ei⁹ de manu tua req̄rā. Grego. Tot mortib⁹ di gnistꝫ negligētes pastores q̄t negligūt aīas. Vñ videat q̄sq; pastor vl̄ sacerdos quō curā suā intrat vel quō eā regat vel q̄liter in ea viuat. vl̄ ꝓpter quē finē eam suscepit. vel quō p̄imoniū crucifixi vt dictū est expē dat. ne a dño ei obijciat in reddēdo rōem yronice. Amice.s. tp̄aliū reruz ⁊ non aīaꝝ quō huc intrasti. nō hñs vestē nuptialē.i.charitatē. q̄ nō ꝓ pter charitatē.i.deū (qui est vera charitas) curā tuā intrasti. vt gregē tibi cōmissum pasceres ꝟbo ⁊ bono exemplo. sz vt pascerer⁹ ab eo.i. vt negligēs ⁊ ociosus ⁊ viuēs luxuriose. ⁊ eo obmutescēte dicat dñs. Liga tis manib⁹ ne posset se defēdere. ⁊ pedib⁹ ne possit fugere ꝓijcite eū ī te/ nebras exteriores.i.ꝯtinuo ⁊ ꝑpetue vrētes. q̄ pl⁹ dilexit lucꝝ tp̄ale q̄ aīaꝝ. ꝑ q̄b⁹ fili⁹ dei mortē sustinuit. Et q̄ h̄ vixit deliciose ⁊ tot⁹ suspi/ rauit in pctīs. tot⁹ snspiret eternal'r in penis. Et quātū gl'iat⁹ est ī de litijs vite hui⁹. tantū locū date ei in tormētꝫ. ⁊ facite eū montē in īferno ⁊ ardeat vt oleūin flāma. vñ ysa. Apportari te faciā sicut gallū gallina ciū. q̄ portat de foro de pedib⁹ sursum erectꝫ ⁊ dimisso capite ⁊ decoquit in olla. sic tu decoq̄rꝫ in olla gehēnali varijs cruciatib⁹. vt pena correspō deat culpe. q̄ non cantasti. nō generasti ⁊ cū alijs maior reputabaris. si cut gallinacius maior est alijs.

Cum beneficium alicui

porrigat valde gaudet. sz nō q̄rit p̄mo q̄s sctōꝝ sit p̄ron⁹ in eccīa. sz q̄tū valeat ī tp̄alib⁹. vñ iā pauci curāt quō curā suā suscipiūt vl̄ intrant aut q̄l'r eā regāt vl̄ ī ea viuāt s̄m deū. nec simoniā abhorrēt. sz heu iam. ipa ī pl'ib⁹ dñat. gre Si q̄s ea ītentōe g̃d⁹ eccīasticos vl̄ bñficia q̄rit vt inde hēat vite nccāria. h̄ ꝑuerso ordie vult celestia mercari. Lō ge ei me li⁹ eēt mēdicare vel arare vt viueret. vñ Johes. Qui nō intrat in ouile ꝑ ostiū.i.ꝑ xp̄m. sz ascēdit aliūde ille fur ē ⁊ latro. fur ē furādo sibi ꝟ tu/ tes ab alijs: latro ē occidēdo aīas. Fur ñ venit nisi vt furet mactet. ⁊ ꝑ dat. furet ꝟtutes. mactet corpus. ⁊ ꝑdat aīam in gehennam ignis

Quilibet pastor et sacer/

dos in se tenet habere tria. scz sciam eloquentiā. ⁊ bonā vitā. Sciaz de/ bet ha bere diuinoꝝ libroꝝ. ac eoꝝ intelligentiā. in q̄bus deū ꝯgnoscat se ⁊ alios. vñ Bern̄. Multi multa sciūt. seip̄os aūt nesciūt. q̄ seip̄m nō cognoscit nihil scit. Hec est em̄ probatissima scientia inter philosoph os seculares. dicunt em̄. cognosce teipsum. Om̄ Augustinus in li. de san/ cta trinitate dei prefert scie celestium terrestrium ⁊ infernoꝝ ꝓpriā ē co/ gnoscere infirmitatem. vnde ⁊ Bern̄. Dñe da mihi scire te cognoscere

me diligere te. Eloquentiam debet habere discretam. vt ea (que scit ⁊ intelligit alijs) p̄dicet. ne abscondat peucniā dñi sui. i. ne sit canis mut⁹ in domo. i. eccl̄ia. vñ ysa. Clama ne cesses ⁊ annuncia ꝓpl'o meo scelera eoꝝ. Tullius. Melius est loq̄ copiose ⁊ prudenter. q̄ꝫ aliquid sine eloquentia accutissime excogitare. i. eloquētia est scīa recte ꝓferendi ex cogitatione cum ornatu verboꝝ ⁊ pondere sniaꝝ. Idem Efficati⁹ est audire q̄ꝫ audiri. ideo sacerdos tenet̄ habere sciam ⁊ eloquentiā. vñ Greg. In scīa sacerdotis nec est venia nec excusatio. Daniel: alibi Ezechiel. Qui aūt docti fuerūt fulgebunt quasi splēdor firmamēti. i. solis. ⁊ q̄ ad iusticiā erudiunt multos quasi stelle in ꝑpetuas eternitates. vñ Apl's Duplici honore honorandi st̄ sacerdotes. p̄mo ꝓpter officij dignitatem. Scd̄o ꝓpter doctrinā. p̄cipue illi qui fideliter laborāt in euangelio qꝛ ordo fideliū prelatorū est precipu⁹. Vitam bonaz tenet̄ habere sacerdos. vt q̄ ore p̄dicat ope cōpleat. actu. i. cepit ih̄s facere ⁊ docere. Hiero. Quid em̄ aliud est bene loq̄ aut p̄dicare ⁊ ꝑuerse viuere. q̄ꝫ ꝓprio ore seipsum ꝯdemnare. Orige. Qui aliū non instruit seip̄m docere non pōt Grego. Nō in splendore verboꝝ p̄dicator gloriet̄. sed in ope virtutum. Hiero. Doctoris est lapsus manum porrigere adiutricem. ⁊ errantib⁹ ostendere iter veritatis. Greg. Bon⁹ doctor est q̄ humiliter seruat disciplinā. ⁊ ꝑ disciplinam nō incurrit supbiam. Chris. vis bonus apparere. circa vitā tuam esto austerus. circa alioꝝ peccata esto benignus. Audiant te hoīes ꝑua mandantē. ⁊ grauia facientem. Grego. Cuius vita despicitur restat vt eius sermo contemnetur.

Quiuis enim pastor siue

sacerdos sit sedulus in cura sibi cōmissa: ⁊ in ambone fidelis p̄dicator: vt p̄co dñi. vt parat dño plebē ꝑfectam. in cathedra vt pius ⁊ discretus iudex. in ꝯfessione mediator inter deū ⁊ pctōrem. vñ Chris. Non erramus modicam pniam iniungētes. nonne melius est ꝓpter mīam reddere rōnem q̄ꝫ ꝓpter crudelitatem. Nam vbi paterfamilias est largus dispensator ei⁹ nō dz esse tenax. sz de⁹ ē benign⁹. adq̄d sacerdos ē auster⁹.

Sit etiam sacerdos vel

pastor pius in afflictoꝝ cōpassione ⁊ hospitalitate. ⁊ in elemosinaꝝ largitione duplici. scz corꝑali ⁊ spūali. Spūalis ꝯtinet̄ in hoc ꝟsu. Corrigo ꝑco p̄coꝝ doceo. fero ꝯsulo solor. Corrigo errātē. ꝑco inimicꝫ. p̄coꝝ ꝓ inimicis doceo insipiētes. fero molestos. cōsulo pusillanimes. solor tribulatos. Corꝑalis ꝯtinet̄ in h̄ ꝟsu. Colligo poto cibo redimo tego visito ꝯdo. Sūt etiā septez spēs elemosyne. Pr̄ia est. quā hō sibijp̄i dat. vñ Salomō. Miserere aīe tue placēs deo. Itē. Qui sibi nequā cui bonus. Scd̄a elemosina ponit̄ sup̄ pedes dñi. quā dat ostiatim mēdicātibus ⁊ ꝑegrinis ⁊ hospitib⁹ in hospicio colligēdo ꝓpt̄ deū. vñ ysa. Erāge esurienti panē tuū. Augu. Elemosina est vnguētū q̄ maria magdalena vnxit pedes dñi. i. pauꝑes (q̄ st̄ mēbra ei⁹) vngebat: Tercia poni

tur in gremiū dñi. q̄ dat lepros infirmis z̄ captiuis. p̄cipue inf paganos
Ūñ eccl's. Abscōdite elemosynā in sinu pauper. Quarta ponit in ma
nus dñi. quā hō dat viduis z orphanis. z illis q̄s pudet mēdicare. z q̄
magnū defectū sustinēt ꝓpter honorē tpalē. p̄cipue aūt quā dat amicis
z cognatis z indigētib. Ūñ illō Ost carnē tuā ne despexeris Catho Jg
notū tibi tu noli p̄ponere notis. Quita est q̄ ponit sup̄ cor dñi. cum hō di
mittit offensas sibi illatas. ꝓbis. iniurijs: z reb ablatis. vñ Dimittite
z dimittet vob. Sexta ponit in os dñi qñ q̄s offert ad aras p posse suo
de reb iuste acq̄sitis. vbi offert sacro scīm corpus dñi. p salute viuor z
mortuor. Ost cū q̄s dat sacerdotib eleōsinā cuiuscūq; pfessiōis. vl ad
calicē vl ad ornamētū z decorē dom dñi. Ūñ apls Ogemur bonū ad
oēs dū tps habem. maxīe āt ad domesticos fidei z doctores. scz sacer
dotes. q̄ st illumiatores fidei. Septia est cū q̄ xps totus vestit (q̄ dat
mortuis q̄ st in purgatorio. Ūñ in libro machabeor. Sctā g z salubris
est cogitatio p defunctis exorare vt a pcīs eor soluant. Sctā p ppas
siōe. salubris p eleōsinas largitōe. vñ Barthe. Date eleōsinā z mū
da serunt vobis omia Daniel. Redime eleōsinis pcā tua: Ecc. Ele
mosina data in vita est lucerna q̄ illumiat aiam ne cadat in tenebras et
nas. Jdē Ohō si ieiunas. in hoc nō differs a diabolo. qz ipe nūq; ome
dit. etiā si vigilas. ipe nūq; dormit. si ptinēs es. ipe nūq; coit. si silētiuz
tenes. ipe nūq; ꝓbis defluit. in h solū maxīe dyabolū supas. si ad elemo
sinā operā p̄stes. Beda Frustra adorat man suas expādit ad de
um. q̄ eas ad subuenīdū. p posse suo paupi nō oñdit. Apls Pieras
ad oia valet. nā si q̄s lubricū carnis patit vapulabit. sz non pibit. Hie
ronim Nō memini me legisse aliquē eē dānatū in h sec'o. q̄ vitā duxit
liberalē. Grego. Nūq; est vacua man a munere aut ꝓpter mun. vbi ē
archa cordis repleta bona volūtate. Aug. Qui dat ꝓpter pñtuz pudo
rē interpellātis tedio careat. rē z meritū pdit. vñ. Da facie leta siue le
tīcia faciei. s. tue. Si deder pdis rē. meritūq; rei. Apls. Hilarē dato
rē diligit deus Ost de h ōr Aug. Elemosina est res scā agēs pñtia. z
minues pcā. sepans a demonib. iungēs angel. z est q̄si murus inexpu
gnabil circa aiaz. vñ ōr Thobias. Magna fiducia est elemosina cor
deo oīb facientib eā. Jdē Thobias Eleōsina ab oī pcō liberat. z nō
sinit aiaz intrare in tenebras eternales. Sal. Sicut aq extinguit ignē.
sic elemosina peccatum. Elemosyna em extinguit ignem peccati. ignem
ire dei. z ignem totius gehenne

Am dictū est de elemosi

na duplici. scz spūali z corpali. z de spēbus. ei cū auctoritatib. pbātib
Nūc dām est de suffragijs. qb sacerdos aiab exūtib in purgatorio te
net suffragari. quor elemosinis vsus est z vtit. qbus aiab purgandis
in penis purgatorij annus p die statuit in penitētia in hac vita negle
cta vel non pacta. q̄ ame st tercia ps eccl'ie. expectantes in purgatorio
liberatōem. Exemplū de filijs israel p desertū trāseuntib qdragīta an
nis. qō quadraginta diebus trāsissent si cōtra deū nō peccassent. Tri

plex eñ dr ecclia. scz in hoc mũdo militãs. in celo triũphans. in purgatorio expectãs (vt p̃dictũ est) liberatõem. q̃bus q̃tuor modis p̃cipue p̃t subueniri. vñ⁹ Missas p̃ces dona ieiunia q̃tuor ista Absoluũt aimas. q̃s purgãs detinet ignis. Qui ignis ⁊ cetere pene purgatorij g̃uiores ⁊ acerbiores st̃ q̃ oẽs pene martirũ. ⁊ oia genera tormẽtoꝝ. q̃ in h̃ mũdo a tirãnis potuerint excogitari ⁊ adinnenirí quaꝝ aĩaꝝ numer⁹ oĩm hoĩm viuentiũ multitudinẽ. vñ Aug. Nescit q̃d petit q̃ purgatoriũ petit. O deus q̃ dulce erit in secl'o satisfacere. Dico q̃ graui⁹ in purgatorio esse est q̃ hic penã sustinere q̃diu ocl's p̃t claudi vl' apiri. ⁊ q̃ illa pena quã habuit btũs laurẽtius in craticula. vñ vna lacrima de puro corde plata plus purgat q̃ decẽ anni in purgatorio. tñ int' duo mala min⁹ malũ est eligẽdũ. vñ aĩe clamãt. vt Job. Miseremi mei miseremi mei saltẽ vos amici mei. q̃ man⁹ dñi tetigit me. Duplex eñ man⁹ intelligit' in hoc loco. scz manus tangẽtis. scz in purgatorio aĩas purgãs expectãtes liberatõem. ⁊ manus dãnantis. scz in infermo. vñ Machabeorũ. Sancta g̃ ⁊ salubris est cogitatio p defunct' exorare. scã p cõpassionem caroꝝ. salubris p elemosinaꝝ largitionẽ ⁊ oroem fidelium. ⁊ p̃cipue sacerdotũ. q̃bus cõmittunt' aĩe. q̃ elemosine st̃ cib⁹ aĩaꝝ. oro vero potus. ieiunia fideliũ magna refectio ⁊ ꝯuiuiũ. pegrinatio caroꝝ penaꝝ alienatio ⁊ ereptio. Indulgẽtia vero eis data pdest put hic meruerunt dũ viuerẽt. Vñ legit' in cõmẽdationib⁹ aĩaꝝ. Deus cui soli ꝯpetit medicinã p̃stare post mortẽ. i. indulgentiã. q̃ ibi aĩe st̃ de foro ecclie expectãtes liberatõem. s. in purgatorio. q̃s man⁹ dñi tetigit vt dcm̃ est Pre oĩb⁹ ãt remedijs q̃bus aĩab⁹ exñtib⁹ in purgatorio p̃t subueniri. missa p̃cellit. Greg. O q̃tum ⁊ viuificũ donũ dei. q̃ nũq̃ diuia celebrãt' misteria q̃n ibi ꝯcurrãt duo virtuosa opa. s. vni⁹ pctõris ꝯuersio. vl' ad minus vni⁹ aĩe de purgatorio liberatio. Vñ caueãt heredes parentum ⁊ caroꝝ mortuoꝝ. ꝯmissarij testamẽtoꝝ. ⁊ maxĩe sacerdotes ⁊ ceteri q̃b⁹ aĩe ꝯmittunt'. vl' q̃ꝝ elẽosinis vsi st̃ vel vtunt'. ne aliq̃ mõ eis hec remedia subtrahãt vl' differãt. q̃ eoꝝ viaticũ ẽ. q̃ p furto ⁊ sacrilegio eis reputat'. q̃ p̃mo mortal'r peccãt in deũ. q̃ eas sanguĩe suo redemit Scdo in scõs ⁊ in oẽs angelos. de q̃ꝝ collegio st̃ dũ liberant'. Tercio peccant in oẽs aĩas exñtes in purgatorio. q̃ inpediũt eaꝝ absolutõez. Quarto peccãt in oẽs xp̃inos viuos. p q̃b⁹ aĩe liberate a penis orarẽt ⁊ intercederent ad deum: Pro quibus negligentijs tales si non satisfacerint in p̃nti grauiter punientur. ⁊ in futuro secula damnabunt'.

Sequitur vt supra dictũ

est vt q̃uis pastor sit cedul⁹ ⁊ fidel'r sollicit⁹ p grege sibi ꝯmisso. s. p viuis ⁊ pro defunct'. ⁊ non p̃sonaꝝ acceptor. quia xp̃us general'r vno eodemq̃ p̃cio. i. sanguine oẽs redemit. vt mereamur a dño directe commendari. dicente. Euge serue bone. ⁊c̃

Quo ergo ordine censet̃

Clericorum

Ne q̄ sp̄ absens est a cura sua. nec p̄est vt pastor. nec regit vt mercēnari⁹ In illo estio ordie in q̄ null⁹ ordo sz sempit̄n⁹ horror inhitat. Ber. Miror clericos alid esse q̄z qd apparēt in vestitu ⁊ habitu aut q̄ntulū st̄ clerici. gestu ⁊ actu neutr̄ exercēt. nec regūt se vt clerici deberent nec pugnāt vt laici. sz inordiate pl̄es ex eis viuūt ꝯ canones ⁊ statuta eccie cōfundētes seip̄os ⁊ toti⁹ cleri honestatē. Et qr hic cū oib⁹ puerse viuētes moribꝫ ⁊ vita ꝑticipāt. omi pena in futuro punient̄. vñ Origenes. Vnū quodq̄z qd est pctm̄ hz suū demoniū. ⁊ vnū quodq̄z demoniuz hz suū suppliciū. Attendite g̊o vos sacerdotes ad q̄d vocati estis electi et cōstituti vt dcm̄ est. ⁊ s̄uire deo in sanitate ⁊ iusticia. vñ Apl̄s Nō em̄ vocauit nos dñs in immūdiciā. sed in sanctificatōez. Vñ idez. Nec est em̄ volūtas dei scificatio vr̄a. vt sciat vnusq̄sq̄z vas suū. i. corp⁹ in sctificatōe possidere. qr ambulās in via īmaculata. i. in castitate mentis ⁊ corp̄is hic mihi mīstrabit in tāti corp̄is misterio. ⁊ ego dñs exaudiā eū vñ Aug. Quid ꝓdest si castitas seruat̄ in corpe: ⁊ mētis integritas in tus polluit̄ in mēte. Cesarius. Virginitas in corpe nihil prodest si caritas a corde descēdat ⁊ huilitas. nec iā carnis integritas seruat̄. si aim⁹ tumore sup̄bie corrūpit̄: Vñ Ber̄. Sup̄ba castitas nō est v̄a castitas. sz armatū dyaboli ꝓstibulū. Aug. Aiaduertite o vos sacerdotes in q̄nta puritate ⁊ tremore debetis accedere ad istud sacrificiū. ad qd xp̄s accessurus sanguinē sudauit p̄ angustia. vbi ip̄e sacerdos mirabil̄r ⁊ ineffabiliter obtulit. Vñ dicatis eū ꝓpheta. In toto corde meo exquisiui te Cor mūdum crea in me deus. id est restaura. ⁊ spm̄ rectū innoua in visceribus meis. vt te ꝑfecte diligere ⁊ digne laudare merear

Quid ergo dicēdum est

de sacerdotib⁹ maīfeste cohabitātib⁹ cū mulierib⁹. vl̄ adulteris vl̄ fornicātib⁹. vl̄ ꝓprias oues violātib⁹. vl̄ ebrios̄ ⁊ lasciuis. ⁊ sc̄l̄arib⁹ pl̄ib⁹ negotijs ⁊ vanitatib⁹ implicat̄. Cōmittem⁹ em̄ ꝯsciētijs ep̄or̄ ⁊ eor̄ p̄lat̄. Hiero. Alieni erroris nō est nr̄m reddere rōem. sz p̄lator̄. Bern̄. Integritati tue sis diligēs plorator nō aliene. Quid g̊ de illis iudicandū est (qui sponsam xp̄i violant) Hieronim⁹ Sicut scelestius est sacro sanctā eccl̄iam temerarie destruere q̄z domū plebeiam. ita scelestius est sponsam xp̄i violare q̄z sponsam proximi. Glosa super Leuiticum. Cū dyabolus super omni peccato gaudeat. maxime congaudet fornicatōni ⁊ maxime in sacerdotibus ⁊ religiosis. qui sunt ministri altaris Hieronimus. Acerbiora gehenne tormenta sunt. quibus fornicatores ⁊ adulteri debentur. Idem Quid tibi cum mulieribus tu sacerdos qui ad altare dei famularis. ⁊ in cuius loco stas. Dic sacerdos qui eidez labijs oscularis filium virginis quibus osculatus es filiam veneris. O iuda osculo tradis filium hominis. Bernardus. O sacerdos corpus tuum efficit̄ quotidie sepulchr̄ xp̄i. quomō ex ore tuo egredit̄ falsitas. ꝑ quod ingreditur tanta veritas. scilicz ip̄e christus. quomodo oculi tui aspiciunt vanitatem que inspiciunt tantam veritatem. quare manus tue extendunt̄ ad illicita q̄ tractant tenētez oīa. q̄re te ingurgitas ebritate. q̄

plenus esse deberes dei bonitate. Augustinus. Si sacerdos sit vas in ꝯtinētie libidis iuxta filiū virgīs in altari statuet idolū venerꝫ. ⁊ cū ore polluto ꝓfert ꝟba canonis. os em̄ eiꝰ amaritudīe ⁊ dolo plenū est. q̄ꝫuis em̄ oret cū labr̄s. tñ in faciē expuit saluatoris. ⁊ cū p̄sumit sumere corpus dm̄cū in os eiꝰ pollutū. leuiꝰ esset ei q̄ ꝓijceret ip̄m in lutū. Bern̄. Vere sacerdotes (q̄ in carne ābulāt) deo placere nō pñt. q̄ placere meretrici cupiūt ⁊ p̄sumūt. Idē Turpissimū est manꝰ deo dedicatas. et sacro crismate ꝯsecratas pudēdis mulieruꝫ ingerere. ⁊ post h̄ sacro sctm̄ corpus dm̄cū tāgere. Canon. Nullus p̄sumat audire missaꝫ a presbitero quē ꝓ certo nouerit habere cōcubinā. distinctōe. xxxij. ca. Nullꝰ. Augusti. in decr̄. xl. c. de vita p̄sbiteroꝝ d̄t. q̄ plꝰ placꝫ deo rugitus leonum siue mugitꝰ boū. ⁊ grinnitus porcoꝝ siue suū q̄ꝫ cantus p̄sbiteroꝝ cantantiū luxuriantiū. Grego. in decretal. l. c. Si q̄s p̄sbr̄ diaconꝰ vl̄ subdiaconꝰ iacuerit in infamia fornicatōis. inhibeo ei introituꝫ ecclie. donec satisfaciat d̄ mala fama sua deo ⁊ ꝓplo. ⁊ si nō satisfaciat inhibeo vob̄ ne aliq̄s vr̄m audeat audire officiū eiꝰ. q̄ꝛ oēs bñdcōes vertunt̄ in maledictōes. testāte Malachia ꝓpha. Maledicā inq̄t bñdictōib̄ vr̄is. q̄a manus vr̄e plene stꝫ sanguīe. Ber̄. O q̄ꝫ temerariū ⁊ q̄ꝫ nephādū ē pollutis manib̄ tractare filiū virgīs. ⁊ ore sordido sumere. Que mēs non rapit̄ ad excessum. q̄s ocl's nō erubescit. q̄s auditꝰ nō terret̄. vbi mūdi p̄ciū ꝓijcit̄ in sterq̄liniū. i. in os immūdi sacerdotꝫ. Miꝝ ē q̄ talis tunc nō veret̄ angelū dei stare iuxta se. q̄ secet eū ꝑ mediuꝫ. Et tales bñ pñt vocari p̄sbiteri susanne. Aug. O tu indigne sacerdos noli plus me affligere peccādo. plus em̄ vulnꝰ pcti tui me ledit. q̄ꝫ vulnus lateris mei Idē Magis delinquūt q̄ iā regnātē in cel' cōtennūt peccādo scꝫ indigne corpꝰ xp̄i tractātes ⁊ sumētes. q̄ꝫ q̄ crucifixert̄ eū ābulantē in terrꝫ. nō q̄si crucifigētes. sꝫ q̄si tāti sacr̄i indigni ꝯfectores. ⁊ p̄sumptuosi ꝑceptores. q̄ꝛ illi deū sel' crucifixerūt in terris. isti q̄ꝫtuꝫ in eis ē indigne tractātes ⁊ sumētes q̄tidie crucifigūt. Amb̄. Qui indigne xp̄m sumit idē est ac si ip̄m int̄ficiat. Augu. Melius est sp̄ualia penitꝰ omittere q̄ꝫ indigne tractare vl̄ tāgere. Idē Inter oīa mīe dei opera q̄ ab initio impēsa stꝫ saluti hoīm. nihil mirabiliꝰ nihil excellētius. q̄ꝫ q̄ ꝓ mdo crucifixꝰ est dñs Leo pap̄. Magis admirāda dei hūilitas q̄ꝫ sua maiestus Augusti. Minima gutta sanguīs xp̄i suffecisset ad redēptōem generꝫ humani. Sꝫ ideo maior copia sanguīs eius data est. vt copiosior clarescere xp̄i affectus nos diligentis. Unde Bernardus. Patet em̄ amor christi nos diligētis in vulnere lateris.

Attende ergo o hō quꝫ

tum ꝓ te datum sit ⁊ maxime tu sacerdos q̄ corpus ⁊ sanguinē tractas domini. Timendum vero est q̄ dñs tales sacerdotes indignos vt dictum est non exaudiat. sed magis eum ad iracundiam prouocant. Unde illud Prouocauerunt eum filij eius et non filie. sed belial in sordibus id est in peccatis. ideo dominū non placant. sed magis offendunt eum. Nam etiā loca sacra que tangūt ⁊ calcant q̄ꝫ diu sunt in pctis obstinati

Clericorum

contaminãt. Bernard⁹. Sacerdos sine offensa viuat. qui pro offensis iudicem deũ interpellat. ne offensum potius ad iracũdiaz puocet q̃ cõ/ pescat Aug⁹. Malus iudiciũ deus in mũdo nõ patit ab hoibus viuẽ tibus q̃ a sacerdotib⁹ carẽtib⁹ scia t bona vita. Idẽ. Plus placz deo vlu latus canũ vel lupoz q̃ cant⁹ inimicoz. i. clericoz maloz Grego. Nihil est qõ tãtũ offendat eccĩam dei. q̃ q indigni assumant ad regimẽ aiarũ Vñ plati q̃dã nũc tpis parũ curãt q̃s tã ad ordines recipiãt vel admit tãt. vel quib⁹ in sacerdotes ꝓmouẽdos manus imponãt. Vñ laici iam clerũ vilipẽdũt. t claues eccleſie mũme curant. totamq̃ dignitatẽ sacer/ dotũ. quia negligentes t ceci sunt duces coz. t ductoꝛes cecoz. Aplus Cauẽdum est ne cũ alijs pdicauerim. t ipse reprob⁹ efficiar. Predicãt q̃dam nõ mechandũ. t ipsi mechant. nõ furãdũ t ipsi furant ꝛc. vicia tã verbis q̃ factis inordinate viuẽtes pficiunt. Hec oĩa pdicta platis ꝓmittimus. t eccĩastice correctõi corrigenda.

D vos ergo prelati t pres

biteri. in vobis pẽdẽt aie subditoz vestroz vob ꝓmissoz. Presbiter ãt dr quasi pẽns iter gregi sibi commisso. verbo vite t bono exẽplo. etiam pro posse tpale subsidium. Et nõ tm̃ querat lucrũ rerũ tpaliũm. sz ani/ marũ. p quib⁹ filius dei mortem sustinuit. Vñ dicit dñs. Quem qdi/ tam de manu pastoris requiram.

Legit in tercio libro regũ

cũ regina saba in aula Salomonis esset intuita ordines ministrantium ad mẽsam regalem t oẽm ornatum curie t familie pre omnib⁹ laudauit ordinẽ pincernarũ. erãt enĩ vni⁹ habitus. Aula salomonis ꝓcat eccĩam regina mẽsam. s. summi regis. i. altare in q̃ ꝓficit. tractat. sumit. t fideliẽ ministrat sacrosc̃m corpus xpi. cui mẽse sacerdotes diuersi deseruiunt t angeli infiniti. q̃ dicũt virtutes celoz. huj⁹ mẽse. scz altarz sacerdotes st̃z pincerne. t dñt esse vni⁹ habit⁹. i. vnius scẽ ꝓuersatõnis in aula summi regis. vt possint dicere cũ ps. In domo dñi ambulabim⁹ cũ ꝓsensu. i. in dei volũtate. Qui pincerne. s. sacerdotes p oĩb⁹ sũt electi t ꝓstituti ad diuina libamina infundẽda. t ad honorẽ summi regis t familie. i. fideliũ bxpiãda. Vñ eis dr p apheta. Mũdamini q̃ fertis vasa dñi. i. ꝓparate illi corda vra in oĩ virtute t mũdicia interi⁹ t exteri⁹. interi⁹ p charitatẽ. exteri⁹ p bonã famam t honestã querlatoez. vt digni sitis bibere de manu dñi vinũ mero plenũ mixto. ps Calix me⁹ inebrians q̃ pclarus est. Cantic̃. Bibite vinũ qõ miscui vobis. s. in mea passiõe sangui ne t aq̃ de meo latere pfluente. t inebriamini vino mee dilectõis. nõ tm̃ dico mero. sz meracissimo. s. illi⁹ vue de q̃ legit. vt biberẽt sanguinẽ vue meracissimũ. i. sanguinẽ filij xpi nimis intemerate. vue dico illi⁹ vitis q̃ dixit. Ego sũ vitis vera t pr̃ meus agricola ẽ. Nobil' est vinea in q̃ pr̃cele stis agricola ẽ. nobil' vitis fili⁹ dei ẽ: nobiles palmites st̃z apli. nobile vi/ nũ ei⁹. cui⁹ sacerdotes st̃z pincerne. s. illi⁹ scissimi meri. i. sanguis xpi q̃ p

fluit de torculari. qd dñs sol⁹ in ara crucis dū pateret mortē calcauit. q̄ omib⁹. s. sanguinē vue p̄dicte in eū credētib⁹ ꝓpinauit meracissimū. quez assumpsit hō factus de mūdissima carne gloriose ꝟginis marie

Eya vos sacerdotes pin-

cerne veri salomonis. i. ihu xp̄i ⁊ camerarij ⁊ secretarij ⁊ dispēsatores mi nisterioꝝ dei. diligēter attēdite in q̄ gradu ⁊ dignitate sitis ꝯstituti. s. su ꝑ oīa bona dm̄. vñ Aug⁹. Quid potuit de⁹ plus facere sacerdotib⁹ q̄ ip̄m creare tractare sumere ⁊ ministrare. Ergo redite ad cor. ⁊ inspicite illud insigne p̄uilegiū vr̄e dignitatis Quinq̄ em̄ st̄ dignitates sacerdo tū pre ceteris. Primo dr̄ sacerdos q̄si sacris dotat⁹. s. sacris ordinib⁹. qz ipse est in summo g̃du. q̄ est sacerdotiū. Scdo q̄si sacris dedit⁹. i. ad sa crificanda sacramenta. Nā ip̄e sacrificat sacroscm̄ corp⁹ dm̄cū verb̄ sig nis ⁊ ꝓdigijs ⁊ cetera sacramēta. Tercio dr̄ q̄si dans sacra Dat em̄ ba ptismū ꝯfessionē p̄mam indulgētiā eucharistiā bñdictōem ⁊ extremaz vnctōem. Quarto dr̄ sacerdos q̄si sacra docēs. docet em̄ verbū sci euā gelij ⁊ articulos fidei. Quinto dr̄ sacer dux. q̄si ducatū p̄bens ⁊ iter ꝓplo dei ad regna celoruz ꝟbo sane doctrine. ⁊ vite bono exēplo. vñ⁹. Sacris dotatus. ⁊ sacris dedit⁹. atq̄ Sacra docēs. sacra dās. ⁊ dux sacer esto sacerdos. Ber̄. Elegi mihi in sacerdotē dignū mā̄sionis habitaculum in vase vitreo. qz licet vitrū de vili materia sit. tñ ꝓbat clari⁹ sup aurū ⁊ argentū. Sic q̄libet sacerdos (q̄uis sit pctōr) p̄lucet oībus alijs regib⁹ et p̄ncipib⁹. ⁊ est dignior om̄i creatura. Vos estis genus electū. gēs san cta. regale sacerdotiū. ꝓpl's acq̄sitōis. nō solū tp̄alis electōis. sz eterne p̄ destinatōis. Elegit aūt vos dñs añ mūdi ꝯstitutōem. qui nō dū eratis nisi p̄destinati ¶ Et est notandū q̄ p̄destinatio nihil aliud est q̄ gr̄e vl gl'e p̄paratio. s. gratie in p̄nti. ⁊ gl'e in futuro. vñ Aug⁹. sup illo ꝟbo Ele gi ⁊ p̄elegi. O presbiter siue sacerdos. si deus sic te elegit. redde ratōem villicatōis tue. q̄d vel qd in h̄ seculo elegeris. dū deus vltōem a te req̄ ret. qz scriptū est. Cui plus donauit plus requiret ab eo.

Sacerdotis Etymon.

O veneranda sacerdotū

dignitas. si digne ⁊ sacerdotal'r vixeritis. intra quoꝝ man⁹ velut in vte ro ꝟginis filius dei incarnat. O celeste misteriū: qd ꝑ vos pat ⁊ filius ⁊ spūsscūs tā mirabil'r opatur. qd vno eodēq̄ momēto idē de⁹ (q̄ p̄sidet in celo) in manib⁹ vestris est sacrificiū. Grego. Hoc tā insigni p̄uilegio stupet celū. mirat terra. venerat angelica celsitudo. Quid g̃ retribuā do mino ꝓ oīb⁹ q̄ retribuit mihi. ꝟbi gr̄a. Iste q̄ creauit me dedit mihi crea re se. q̄ creauit me sine me. creatur mediāte me. Quid g̃ retribuā dño ꝓ tā singulari dono sacerdotij mihi imp̄ ēso qd est datum optimū ⁊ donū ꝑfectū. q̄si dicat nescio. nisi duo minuta. s. corp⁹ ⁊ acam. corp⁹ in scruitu tem ⁊ aīam in laudē. vñ p̄s. Lauda aīa mea dominum

NB.

Cōsiderate ergo mirabi

Clericorum

lē vr̄e excellētie dignitatē. q̄ vos deꝰ nō solū p̄ cetero gn̄e ordinauit. sz etiā p̄ cūctis creaturis. q̄s ad laudē ⁊ gl'am noīs sui creauit. Vn̄ dn̄s. Ego ꝯstitui te sup̄ gētes ⁊ regna vt euellas pctī maculā. ⁊ edifices corda hoīm pm̄am agere volētū ⁊ disp̄das errores. ⁊ plātes ꝟtutes in aīabus viuificādis. vn̄ dn̄s Ego vos elegi de mūdo ⁊ posui vos ad grām vt eatꝫ volēdo. ⁊ fructū afferatꝫ fidel'r opando. ⁊ fructꝰ vr̄ maneat in et nū ꝯgregādo. Ber̄. Nullꝰ fructꝰ charior deo ē q̄ꝫ fructꝰ aīaꝝ. p̄ q̄bꝫ filius dei mortē sustinuit. Qui em̄ deo in oībꝫ hoībꝫ lucrant aīas p̄ baptismū. regenerāt p̄ ꝯfessionē. ⁊ p̄ pm̄am reuocāt. ⁊ eos sacramēto eucharistie cibāt. q̄si dicat nullꝰ nisi sacerdotes. Malachias. Labia sacerdotū custodiūt sciaz. s. dei. qꝛ angelꝰ dm̄ exercituū est. angelꝰ in ꝯuersatōe. angelus in diuinaꝝ gr̄arūactōe. angelꝰ in ardore charitatꝫ. angelꝰ in subiectōis hūilitate. Salua reuerētia āgeloꝝ (q̄ꝝ infinitꝰ est nūerꝰ) dico q̄ maiores estis q̄ꝫ āgeli ⁊ p̄cellitꝫ dignitatē eoꝝ largo mō loquendi. Cuinā q̄ꝫ angeloꝝ tradidit deus qd̄ datum est sacerdoti. scz. Quodcūq̄ ligaueris sup̄ terram erit ligatum ⁊ in celis ⁊c̄.

Nota due sunt claues. scz

scie ⁊ ptātis. date a dn̄o btō Petro ⁊ ceteris hoībus. nō om̄ibꝫ. sz solum sacerdotibꝫ ⁊ successoribꝫ suis. Licet em̄ solꝰ deus pctā remittat. tn̄ nūq̄ꝫ vel raro sine suis ministris. i. sacerdotibꝫ. Qd̄ p̄t p̄bari p̄ leprosos q̄s cū dn̄s mūdasset dixit. Ite ostēdite vos sacerdotibꝫ ⁊ hūiliter obedite. ⁊ dū irent mūdati sunt. Probari etiā p̄t p̄ lazaꝝ. quem cū dn̄s suscitassz a mortuis dixit discipul' suis. soluite eū ⁊ sinite abire. Et q̄re ip̄e dn̄s non soluit eū a vincul' cordis q̄ soluerat euz a vnculis mortis. ⁊ q̄re nō iussit mariā ⁊ marthā sorores eiꝰ soluere. vl' iudeos cognatos eiꝰ. q̄ erāt ei p̄ pinq̄ores debito naturali q̄ꝫ discipuli dm̄. Per h̄ euidēter pz ⁊ p̄bat. q̄ solis sacerdotibꝫ a dn̄o data est ptās ligādi atq̄ꝫ soluēdi. Ecce q̄ꝫta dei benignitas ⁊ sacerdotū dignitas. qꝛ ip̄e dn̄s qn̄z p̄ malos bonū opatur et h̄ iō ne claues eccīe a fidelibꝫ p̄uipendāt. qꝛ si aliqn̄ sacerdotes nō habēt ex merito. tamē habēt ex officio dignitatis. ⁊ si quis sacerdotū indignus sit qd̄ absit. hoc sibi non tibi nocebit.

Ecce quanta potestas vobis

sacerdotibꝫ data ē. qꝛ lingue vr̄e claues celi facte stꝫ. Ber̄. O q̄ntaz dignitatē ꝯtulit vob̄ deꝰ. q̄ꝫta est p̄rogatiua ordinis sacerdotal'. p̄tulit vos regibꝫ t're. p̄tulit hūc ordinē oībꝫ hoībꝫ. imo vt altiꝰ loq̄r. p̄tulit vos angel'. thronis ⁊ dn̄atōibꝫ. Sic em̄ nō angelos. sz femē app̄hēdit abrae ad faciendā redēptōez. sic nō angel'. sz hoībꝫ. s. solis sacerdotibꝫ corpis ⁊ sanguis sui ꝯmisit ꝯsecratōez ¶ Nota q̄ ad q̄nq̄ꝫ ꝟba sacerdotꝫ stātis ad altare. ⁊ dicētꝫ ꝟba canōis. h̄ ē ei corpꝰ meū. xp̄s fit pn̄s. q̄bꝫ ꝟb̄ dedit dn̄s vi ꝯficiēdi in cena: cū dicebat discipul' suis Hoc facite q̄tiēscūq̄ꝫ sumitꝫ in meā ꝯmēoratōez. i. ob mei amorꝫ mēoriā. quē exhibui in cruce passus p̄ vob̄. Tūc em̄ celi celoꝝ apiunt. ⁊ xp̄s (q̄ ē in sinu pr̄is) venire

dignatur in man⁹ sacerdotis. cui ꝓtutes celoꝝ deseruiunt. ⁊ panis in altari in verũ corpus xp̄i. ⁊ vinum in eius sanguinẽ ꝯuertit̃. ⁊ transmutatur: ⁊ sub modica forma panis tot⁹ velatur de⁹ verus ⁊ hõ. vñ Isaias Vere tu es deus abscõditus. s. in h̄ pane. vt medicina sub nebula. psalmista. Mirabilia opa tua dñe. s. in hoc sacramẽto corpis ⁊ sanguinis tui. ⁊ aĩa mea cognoscet nimis. s. credendo firmiter

Cum ergo tante dignita-

tis sit sacerdos. ꝙ creator sit creatoris sui ⁊ toti⁹ creature ip̄m ꝑdere vl̄ damnare incõueniẽs est. vñ Isid̄. Sicut patrẽ interficere filiũ impossibile est. sic creatorẽ ꝑdere creaturã incõueniẽs est. Sicut in eccia reliq̄e sanctoꝝ (quoꝝ aĩe in celis sunt) ꝯdunt̃. sic ip̄e xp̄s req̄escit in corde digni sacerdotis. Aug⁹. Elegi ⁊ p̄elegi mihi cor digni sacerdotis in habitaculũ dignũ mee mãsionis tanq̄ in vase vitrio. Licet vitrũ sit de vili materia. tñ splendidi⁹ est auro ⁊ argẽto. Sic sacerdos p̄lucet dignior et maior corã deo oĩbus hoĩbus p̄ncipibus ⁊ regibus huius mũdi in sua dignitate. vñ honorãdi sunt sacerdotes. quib⁹ de⁹ tãtam in mũdo pre omnibus hominibus ꝯtulit grãm ⁊ honorẽ. vñ dñs. Qui vos audit me audit. ⁊ qui vos spernit me spernit. Apl's. Qui vos ꝯturbat. s. indebite. iudiciũ portabit quicũq̄: est ille Sacharias: Qui vos tangit sacerdotes offendit pupillã oculi mei. Et dñs in p̄s. Nolite tangere xp̄os meos. quos et prophetas vocat dominus. ⁊ in prophetis meis nolite malignari.

Legit̃ de Alexandro rege

magno ꝙ cũ venit hierusalem ad expugnandum eam occurrit ei sacerdos iudeorum in ornatu pontificali. q̄siuit rex quis essz. ⁊ dictũ est ei ꝙ essz sacerdos altissimi. ip̄e vero descẽdẽs ab equo humiliter inclinando honorauit eũ. Et sic iudei obtinuerũt ꝑ eum gratiam regis. Quanto magis sacerdotes xp̄ianorum hui⁹ tp̄is honorandi sunt. qꝛ ipse deus honoratur in ipsis. cui⁹ camerarij sunt ⁊ ministri. Salomon. Dabit̃ ill' scz sacerdotib⁹ electũ dei donũ. ⁊ sors in tẽplo dei altissimi. i. sors duplex gratie ⁊ gl'e. De sorte gr̃e ⁊ gl'e d̄t p̄s. In manib⁹ tuis sortes mee. i. ordo ⁊ vita electõis. De sorte gl'e d̄t Daniel. Stabis in sorte tua in finẽ dierũ. Sapieñ. Ecce ꝯputati st̃. s. sacerdotes inter filios dei. ⁊ inter sãctos sors illoꝝ est. s. sacerdotum. Merito ergo gaudete ⁊ bñdicite vos sacerdotes domini domino. laudate ⁊ supexaltate eum in secula. q̄ vos ad tantam gloriam elegit.

Venit fili⁹ hominis que

re ⁊ nõ seducere. saluare ⁊ nõ dissipare sic̃ mali p̄lati. de quib⁹ Sapiens Duꝝ est iudiciũ his q̄ male intrãt. duri⁹ his q̄ postq̄ intrauerũt male viuũt. durissimũ his q̄ male p̄sunt. Tres em̃ st̃ q̄stiones. s. q̄uo intrasti q̄uo vixisti. ⁊ q̄uo rexisti. De p̄mo Amice q̄uo huc intrasti nõ hñs vestẽ

nuptialē. Si forte canonice intrasti, non ꝑ precū violentias. non ꝑ p̄ciū non ꝑ consanguinitatē. Adhuc restat q̄ intentione. aut ꝑ caritatē aut ꝑ cupiditatē. Si ꝓpter deū. faciat que dei st̄. sicut q̄ venit ad foꝝ faciet ea ꝓpter q̄ venit. At ille obmutuit. qꝛ non p̄cauit sibi d̄ hac q̄stione. qꝛ oculus eiꝰ non erat simplex. i. intentio. igit̄ totū corpꝰ erit tenebrosum. Vñ dñs, Mitte eum in tenebras exteriores. Scd̄a questio fit ꝓpter ysaiaꝫ tu q̄s es. quasi q̄reret. q̄s hic. qualiter vixisti in eccīa tua si nescis rñdere. sequit̄ Apportari te faciā q̄si apportat̄ gallus gallinaciꝰ. q̄ maior est alijs. Et s̄t maiores in ecclīa dei. q̄ nihil faciūt: sꝫ minores. Tertia questio fit ꝑ Nieremiā. Vbi est grex tuꝰ q̄ datus est tibi pecꝰ inclitū. id ē valde gloriosum. Et ne credas deū posse dubitare de aliq̄ oue. dicit eī Adhuc transibūt oues ꝑ manus numerātis. Si igit̄ non solū ꝓ nobis sed ꝓ singulis subditis oꝑtet rōnem reddere. q̄ꝫ durissimū putas iudicium erit oībus qui p̄sunt. Tria sunt quibus dyabolum optime vincimus. scꝫ ardēs cogitatio. carnis mortificatio ⁊ acuta oratio. De p̄mo dicit ps̄. In meditatione mea exardescit ignis quo fugas dyabolū fulgura choruscantē. maxime si meditatiōes sunt de passione xp̄i. De secūdo Apl's. Castigo corpus meū ⁊ i seruitutē redigo De tertio Aug. Oro humilis diuinū promeret̄ auxilium. Xp̄s dicit ꝑ ezechielē ad p̄latum. Speculatorē dedi te domui israhel. i. laicis. Vñ valde necesse est vt sint lucidi pastores. qꝛ nemo potest in speculo speculari lutoso. Xp̄s est sol. pastor debet esse luna. luna em̄ non habet lumen nisi a sole, ita presbiter non debet recipe decorē a mundo. sed tm̄ a christo. Item p̄sbiter qui ꝓ nummis celebrat videtur dicere cum iuda. Quid vultis mihi dare ⁊ ego eum vobis tradam. ergo nephas est vendere dñm suum. Cogita q̄ primus seruus venditor seip̄m suspendit. Judas em̄ nummos misit in templū. Peiores sunt sacerdotes qui denarios ꝓ quibus cantant mittunt in lupanar ⁊ in ventrem suū. Judas semel xp̄m vendidit ⁊ de hoc penituit. ⁊ tu forte multotiens vendidisti ⁊ non penites. caue ne desperans teipsum suspendas. Bernhardus. Venient ante tribunal iudicis. audiet̄ pupillorum accusatio ⁊ grauis allegatio. quorum vixerunt stipendijs. ⁊ non diluerūt coꝝ peccata. Audi dñm dicentē. vos comeditis peccata populi. Et alibi. Pasce pasce. sed non dicit vēde vēde. Item dicit. O bone ih̄u videt̄ contra te conspirare vniuersitas populi xp̄iani. nam illi in ꝑsecutione tua sunt primi qui in ecclesia vident̄ gerere principatū. Si q̄s de populo deuiat. ille solus perit sed sacerdotis error multos perire facit. si etiam non obest quantū prodest. Dicit Bernardus. O sacerdos corpus tuum efficitur quotidie sepulchrum christi. cur tunc per os tuum egreditur falsitas per quod quotidie ingreditur veritas; Cur oculi tui vident vanitatem. qui quotidie aspiciunt veritatem. Cur manus tue extenduntur ad illicita ⁊ inania. que tenent tenentem omnia. Cur te ingurgitas ebrietate. qui totus plenꝰ debes esse bonitate. Rogo ergo te vt fugias oēm vanitatem. ne in futuro ꝯdemneris ꝑ veritatem. Tanto vtiq̄ grauius cades ab alto q̄nto excellentius pollas dignitatis officio. idem Bern̄. O dñe pastores tui mutati sunt in tonsores. agni in lupos. defensores in dissipatores;

qui deberent esse sobrij quotidie sunt ebrij. q̄ prelati pilati: qui casti incesti. q̄ pastores seductores. Nonne totiens repetitū est. Petre amas me pasce oues. quasi dicat. nisi me ꝑfecte diligas. i. plus q̄ꝫ te tua ⁊ tuos nō intromittas te de cura ista. nec tu sacerdos ⁊ maxie pastor ꝓ ouibus ꝓ quibꝫ effusus est sanguis meꝰ. Bern̄. Non debet alioꝝ ducatum suscipe. qui non vult alios bn̄ viuendo p̄ire. Nullus ita vilipendit officiū suum sicut clerici. Fabri ⁊ agricole mane surgūt. sꝫ non ipsi. dormiūt em̄ vsq̄ ad meridiē. Bern̄. Ve sacerdotibꝫ miseris ꝓditoribꝫ socijs. q̄ iterū xp̄m (quantū in eis est) crucifigunt ⁊ sanguinē testamenti pollutum dicunt. Qui manibꝫ pollutis. oculis impudicis. ore venenato. corde impudico. interdū ad reuerendū sacramentū nō reuerenter accedūt. angelos assistantes offendūt. ⁊ de singulari medicina sibi miserabiliter acq̄runt eternā dānationē. Cauete vobis p̄latuli. voratores vt catuli. mortem non attenditis. q̄ fauorē vēditis. Dant̄ nummi. procurant̄ paruuli. s. idiote irregulares excōmunicati. giezite. ebriosi. lusores. nunq̄ꝫ casti. semper incesti. ve vobis. ve ⁊ semper ve.

Dominus trāsiēs de hoc

mn̄do ad patrē ecclesiam (quā suo sacratissimo sanguine redemit) fratribus suis. s. sacerdotibꝫ regendā cōmisit dicens. Exiui a patre ⁊ veni in mundum. iterum relinquo mundū ⁊ vado ad prēm. vos oues meas custodite ꝓ quibꝫ sanguis meus effusus est. Quāta sit dignitas sacerdotalis. s. officij ⁊ ordinis audiamꝰ ⁊ videamus. Quātumcūq̄ em̄ sit aliq̄s bonus tn̄ non pōt ꝯficere corpus xp̄i nisi ordinatus fuerit. vt officij sacerdotalis exhibeat ministeriū: dei aūt est officium tribuere ⁊ benedictiones. vn̄ Augu. Sacerdotes non propria virtute benedicunt. sed qꝛ xp̄i figurā gerunt. ⁊ ꝓpter eum q̄ in ipsis est bn̄dictiōis tribuūt plenitudinē. O sacꝝ ⁊ celeste misteriū. qd̄ ꝑ vos pater ⁊ filiꝰ ⁊ spūssctūs mirabiliter opat̄. Credimꝰ ꝙ post deū nō est tāta gr̄a ⁊ potestas. sicut ē vestra. vn̄ Bern̄. Sup̄ potestate vr̄a ⁊ tam insigni p̄uilegio vestro stupet celū. mirat̄ terra. ꝯtremiscit dyabolus. abhorret infernꝰ. veret̄ hō. venerat̄ plurimū angelica celsitudo. ꝙ vno eodēq̄ momento deus (q̄ p̄sidet in celo) in manibꝫ vestris est in sacrificio. Sed vn̄ hoc dulcissime ⁊ pijssime ihu. vt sacerdotes (q̄ sunt vt nos vermiculi ⁊ puluis ⁊ ciuis) te p̄sentem habere mereant̄. p̄ manibus. p̄ oculis. qui totus ⁊ intiger sedis ad dexterā patris. q̄ vnius hore momento a solis ortu vsq̄ ad occasum ab aquilone vsq̄ ad austrū p̄sto es d n̄e. Certe non ex debito. nō ex merito. sed ex voluntatis tue beneplacito p̄parasti te in dulcedine tua pauperi deus. scꝫ sacerdoti: Hec est vere celestis indulgētia. hec est cumulata gloria. hec est vere sup̄excellēs gratia. sacerdotē tenere deū in manibus. nullis angeloꝝ. nullis archangeloꝝ. nullis spiritibꝫ. sed hoībꝫ. non oībꝫ. sꝫ tm̄ ordini vestro cōmissam esse credimus celebratōꝫ canti misterij. vt cōsecratus in sacerdotē. p̄rsus idip̄m ꝯficiat in altari quod xp̄s ī cena paschali ꝯfecit manibꝫ suis. In altare quippe sacerdotū ore ⁊ manibus conficit̄ xp̄i corpus. non creatur non nascitur. sed quod totum in

dextera patris est. totum in manibꝫ: totum in ore sumentis. vnꝰ in multis ⁊ diuersis. O sacerdos tu es sacer dux. sacra docēs. sacrū dās. Sacer dux in exhortatiōe. sacra docēs in ꝑticipatione carnis ⁊ sanguīs xp̄i sacꝝ dans ꝓ deo exemplum viuēdi ceterꝫ. vt amplius mouearis. immo vt magis incalescas in amorē tui redēptoris voluit xp̄s vt iugiter coleret ꝑ tuū misteriū. qđ semel offerebat in mundi p̄cium ⁊ ꝑhēnis illa victima viueret in memoria. ⁊ sꝑ erit in gloria patrꝫ. vñ Moyses rogauit dñm quondā dicens. Oñde mihi teipsum dñe verum. Sed tibi ñ solum ostenditur. sed in manibus tuis se tradit. Delectari ergo debes o tu sacerdos ⁊ gaudere in sacramento altaris. in cuius ꝯfessione fidelis minister inuenit in medio patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti astantibus ex oī latere supius ordinibꝫ angelorꝫ sacramentū ꝑnotabile misteriū superexcellentis glorie: videt ⁊ sentit sacerdos filium dei fratrem suum ⁊ amātissimum. cuius veraciter carnem ⁊ sanguinem renet. vnde psal. Narrabo inquit nomen tuum fratribus meis. Uidet ⁊ sentit spiritum sanctum a patre ⁊ filio procedentem. domesticum esse socium factorem et dispensatorem suū. qꝛ ipse vere consolator est penitentium. ⁊ aduocatꝰ oīm in se sperantium Uidet verum deum ⁊ sentit spiritualiter angelos ⁊ omnem celi celorum senatum sibi applaudentem. ⁊ vt concius eorum ascribi mereatur. Ibiq̄ celebrat familiare colloquiū inter deum ⁊ moysen amicum suum. i. fidelem ministrum. Pensa igitur iugiter amplectere suauiter. repone fideliter quid audis. quid agis. quid legis. quid tenes Calix. sepulchrum christi. patena. lapidem superpositum. corporale sudarium subtractoria corporalia lintheamina. (quibus inuolutus fuit christus significat) Hostia (quā vides) non est panis. sed caro ⁊ sāguis eius qui pependit in cruce pro mundi vita. Jaz oculis tuis vides panem angelorum, qui nescit putrescere. non vadit in cecessum. sed ducet se in excelsum. illuc reducet te. vnde retraxisti imaginem Noc itaq̄ sacramentum ab eterno in celo repositum. sed dyabolo penitus celatum. quibusdam prophetis reuelatum. sollicitudini ⁊ sanctitati vestre est traditum. et per omnia donatum. Quis vidit talia: videant oculi ne mirentur. quia omnia sicut voluit fecit. O sacerdotes quantum est ꝙ in eleuatione manuum vestrarum capita regum inclinant. ꝙ reges ⁊ regine vobis munera offerunt. O mnis ecclesia vos patres confitetur ⁊ exspectat intercessores. In quorum priuilegiati amoris premium datum ⁊ dictum est Petro. Pasce oues. in singularitate potestatis datum est. Et dictum est apostolis christi. Quodcunq̄ ligaueritis super terram ligatum est ⁊ in celo ⁊c̄. Pensate quantum est hoc maximum scilicet si ad legationem angelorum ascensus hominum expectatur. quantum ergo est si ad arbitrium hoīum ascensus inclinatur angelorū. Audite vestri officij dignitatem cautelam ⁊ constantiam. cuz dixit. Elegi vos ⁊c̄. (officium) vt tum dixit eatis (cautelam) vt cum dixit fructuz afferatis (constantiam) vt cum dixit fructus vester maneat. Uobis etiam dictum est. Ite in orbem vniuesum ⁊c̄. Electi ergo estis vt eatis ergo periculosum est vobis stare. periculosius sedere. periculosissimum est iacere.

Recordor me legisse q; in

burgūdia accidit. cū sacerdos q̄dem veniret ad sinodū transiens ꝑ me diū nemoꝝ. obuiū habuit dyabolū in forma hoīs transfiguratū. quem cū salut asset tradidit ei litterā qnandā clausam tradēdā ep̄o ⁊ vniuersis rectoribꝫ in illa sinodo ꝯgregatis. Quā cum aꝑuisset ep̄s in p̄sentia oīm fecit legi. Tenor aūt istiꝰ lr̄e erat iste. Rectores tenebraꝝ rectoribꝫ ecclesiaꝝ salutē. Mandamus vobis q̄ multū diligimꝰ vos. q; quodcunq; vobis cōmittit. ad infernū cum magnis glomorationibꝫ destinatis. Item alibi dictū fuit ep̄o ꝑuerso a xp̄o dño. Qñ mihi reduces animas q̄s cum prauo exēplo dānificasti. Ber. Timeāt clerici ministri ecclesiaꝝ q̄ in terris res sanctoꝝ (quas possidt) inique gerunt. vt stipendijs q̄ sufficere debeāt mīme ꝯtenti. suꝑflua (quibꝫ egeni sustentari deberēt) impietate sacrilegij sibi detinent. ⁊ in vsus suꝑbie atq; luxurie victū pauperum ꝯsumere non verent. duplici iniq̄tate peccātes. scz et q̄ aliena diripiunt. ⁊ sacris in suis vanitatibꝫ ⁊ turpitudinibꝫ abutunt. Heu hodie non poscūt pastores oues. sed seip̄os. ꝓpter qd̄ cōminat eis dñs damnationē. Ezech. xliij. Ve pastoribꝫ hierusalē. q; pascebant seipsos. ⁊ oues non pascunt a pastoribꝫ a quibꝫ pasci deberent. vñ Ber. Conuenit. bonitas amabilē. scientia discibilē. disciplina imitabilē reddūt. Scīa ⁊ disciplina bonitatē attrahunt. scientia aūt corrigit ⁊ disciplina pascit. Debet aūt quilibet p̄latus ⁊ religiosus ⁊ clericus (q̄ alijs p̄ est) sollicitus esse quō deo omnipotēti placeat in puritate sue conscientie. Bern. Manducare spūaliter corpus xp̄i est passionis ⁊ redemptionis eiꝰ attentius recolere sacra bñficia ad sumendū suauiter in ꝯscientia ⁊ recolendū fideliter in memoria. Augu. Quotidie corpus xp̄i sumere non laudo nec vitupo. Hoc est signū sepe communicandi. cum de ꝑceptione huius sacramēti timor seruilis minuit. ⁊ incendium caritatis plus augmentat. Sed ꝑ hoc aliqui retrahunt cum de cōmunione deuotionem ⁊ ꝯsolationem singularem non ita ꝑcipiūt ꝓut eis beneplacitum foret. Et hij magis sua q̄ dei sui videntur querere desideria

O venerabilis sanctitu:

do manuū sacerdotū. O felix exercitiū. o mundi vere gaudiū vbi yma summis iungunt. cū xp̄s tractat xp̄m. secerdos dei filiū. tibi delitie sunt esse cum filijs hoīm. vñ Petrus in canonica. Vos estis genus electuz. regale sacerdotiū. gens sctā. ꝓpl's acquisitiōis. Aug. Vos estis inq̄t genus electū. non solū electione tꝑalis p̄lationis. sed vt spero electionis et ne p̄destinationis. vñ Apl's. Elegit eos ante mundi ꝯstitutionē. q̄ nōdum erant nisi p̄destinati. Augu. Quō elegit eos añ mundi ꝯstitutionem. q̄ nondū erant p̄destinando. Grego.. Predestinatio nihil aliud ē q̄ gr̄e p̄sentis ⁊ glorie future p̄paratio. Augu. Quatuor em̄ requiruntur ꝓprie ad p̄parationem gratie p̄sentis ⁊ p̄destinationē glorie future. Primū est voluntas tribuentis. scd̄m est libertas voluntatis. tertiū est

p̄destinatio nō exñtis: Quartū est meritū accipientis. alioq̄n nec gr̄a in
pñti. nec sequit̄ gl'a in futuro. vñ apl's. Quos presciuit hos ⁊ p̄destina
uit cōformes fieri ymagini filij dei. s. sacerdotis in tāti misterij ministe-
rio. Idē. Quos p̄destinauit hos ⁊ vocauit. ⁊ quos vocauit hos ⁊ iusti
ficauit. ⁊ quos iustificauit illos ⁊ magnificauit Glosa. In p̄destinatōne
est gratia. in vocatione potentia. in iustificatōe leticia. in magnificatōe
gloria. Unde vos sacerdotes estis genus electum

Augustin⁹. O presbiter si

ue sacerdos. sicut de⁹ te elegit ⁊ p̄elegit reddere rationē villicationis tue
in quam vl' quod tu in hoc seculo eligeris. dum deus electionem a te re-
quiret. non est dubium dare an sacerdos sit angelus. Si vixerit in casti
tate corpis ⁊ anime ⁊ humilitate est angelus. Si vixerit econuerso est
peior dyabolo. ⁊ hoc est horribile valde malis presbiter⁹. O sacerdotes
considerate vestre dignitatis dulcissime excellētiam. quia dominus vos
ditauit p̄ om̄ibus creaturis. Honorādi sunt quippe sacerdotes. quibus
domin⁹ tantā in mūdo ꝯtulit p̄ om̄ibus grām ⁊ honorem

Sapientia. Ecce cōputa

ti sunt. s. sacerdotes inter filios dei. ⁊ inter scōs sors illoꝝ est. s. sacerdo-
tum. Merito ergo gaudete ⁊ benedicite vos sacerdotes domini domīo
laudate ⁊ superexaltate eū in secula. qui vos ad tātam dignitatem ⁊ gra
tiam elegit. Et gratias agite ei pro tātis bñficijs pñtib⁹ p̄teritis ⁊ fu-
turis. ⁊ eternalibus tp̄alibus ⁊ spiritualibus. ⁊ rogate suppliciter dicē-
tes. Cōfirma hoc deus quod opatus es in nobis p̄ immēsam grāz tu-
am in pñti: ⁊ p̄sta vt cū oībus nobis commissis ⁊ om̄ibus fidelibus. et
cū om̄ib⁹ sanctis ⁊ angelis tuis in futuro in regno celorum cōfiteamur
nomini tuo sancto. ⁊ gloriemur in laude tua ineternum.

Dominus noster pōtifex

de vestibus sacerdotalibus misticā (vt summus sacerdos) camisiā in-
duit in almo vtero. s. beate virginis marie. Ministri vero iudeoꝝ dede
rūt ei amictum alapis ꝯtextum. Herodes albam. quando illusit eū al-
ba veste indutum. Ministri pylati cingulum quando flagellis ceciderūt
eum. Dederunt ei phanonem qñ ligauerūt euz ad columnā. stolā spu
tis contextam. Casulam quando induerūt eum veste purpurea dicen-
tes. Aue rex iudeorum. Lanceam p̄ baculo. Crucem p̄ sede episcopa
li. Spineam coronam pro infula. Clauum in pedibus pro sandalibus.
In manibus clauos pro anulo ⁊ cirothecis. Sicq̄ ornat⁹ pontifex no-
ster p̄mo templum asp̄sit. missam cantauit Heli. heli. postea indulgen-
tiam dedit dicēs. Pater dimitte illis ⁊c. Prelati temere credūt sibi cunc
ta licere. Credidit cayphas omne nephas sibi phas. Ue misero mūdo
ve p̄mo. ve secundo. Ue per pontificum dedecus horrificuz. Pōtifices

Stella

tuti. de iure suo male tuti. Quauis cornuti. nō audēt cornuby uti

Nota sex vicibus fudit

xp̄us sanguinē suum pro nobis. Primo in circūcisione. z hoc fuit nostre redemptionis initium. Secūdo in oratione. z hoc fuit nostre redemptionis desiderium. Tercio in flagellatione. Quarto in coronatione. z h fuit nostre redemptionis meritum: quia liuore eius sanati sumus. Quinto in crucifixione. z hoc fuit nostre redemptionis p̄cium. tūc eī (que nō rapuit) exoluit. Sexto in lateris aptione. z hoc fuit nostre redemtōnis sacramentum. quia inde exiuit sanguis z aqua. Sāguis in remissionez peccatorum. aqua ad lauacrū baptismi sacrificandum

Finit stella clericorum feliciter:

In libelli laudē sequunt metra

Aspice presentis o clerice dicta libelli
Nomen pastoris quisquis habere voles
Terrenis nunq̄. vel paucum rebus adhere
Hunc mundum spernes. celica sola pete
O quanta mentis acie perpendere debet
Is. qui pastoris accipit officium
Ne pro diuitijs curam sibi vendicet ipse
Et non vt populo dogmate subueniat
Crede. tuo dabitur merces condigna labori
Apte si proprium reperis ipse gregem
Illicitus si cecet amor te diuitiarum
Letheas ditis ingrediere domos
Labitur et vero si quis tuus agnus ouili
Ad xp̄i caulam dulcius hunc reuoca
Verus pastor oues ad summum omle
Terrenos cum artus spiritus exuerit

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DUSSELDORF

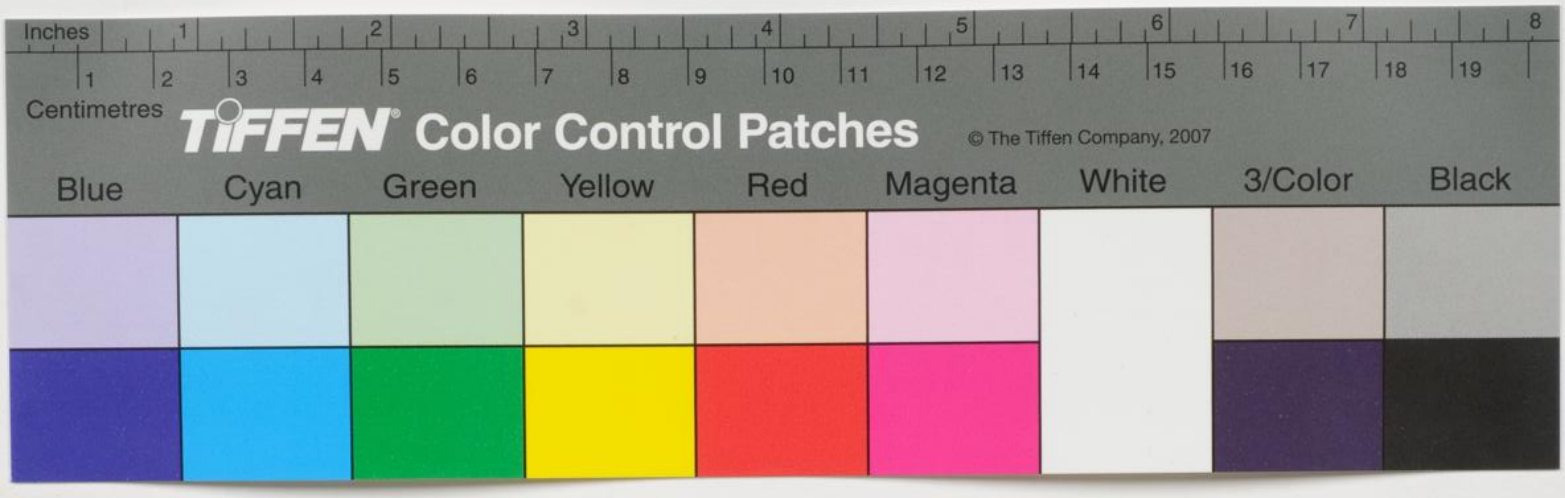
Inches
1 2 3 4 5 6 7 8
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007
R G B W G K C Y M
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19